

BOLEST HLAVY

ANAMNÉZA

- **Co nejlépe popsat bolest** (viz výše)
- **Co jí předcházelo, resp. co ji vyvolalo?**
Začátek po námaze? (aneuryzma, krvácení)
- **Úraz v posledních týdnech? Mechanismus?**
- **Nevolnost, zvracení?**
- **Světloplachost? Poruchy zraku?**
- **Horečka?**
- **Glaukom (zelený zákal)?**
- **Známky intoxikace nebo abstinenční příznaky?** (alkohol, oxid uhelnatý aj., abstinence u toxikomanů)
- **Bylo v posledních týdnech přisáté klíště?**
- **Byla již podobná bolest v minulosti?**
- **Varovné příznaky („red flags“)?** Mimořádně vysoká intenzita („nejhorší v životě“)? Horečka, porucha vědomí? Náhlý vznik po námaze? Známa malignita? Ložiskové neurologické příznaky?

VYŠETŘENÍ

- **Celkové vyšetření se zaměřením na oblast hlavy včetně neurologického vyšetření**
- **Rány, hematomy, krev z ucha, nosu?** (Úraz, fraktura lební baze – periorbitální brýlový hematom nebo retroaurikulární hematom se vytváří během řady hodin.)
- **Porucha vědomí? Porucha lateralizace (hybnosti, čítí)? Fatická porucha nebo dysartrie (porucha řeči)?**
- **Meningeální příznaky?**
 - opozice šíje, Brudziňského příznak, Amossova trojnožka, spine sign, Lasségueův a Kernigův příznak
 - tzv. *jolt accentuation* (vysoce senzitivní, méně specifická zkouška): bolest zhoršují horizontální rotace hlavou frekvencí asi 2–3× za sekundu
 - meningeální příznaky jsou pozitivní při meningitidě, SAK, ale též migréně a úžehu
 - zvracení? fotofobie (světloplachost)? horečka? petechie?
- **Ovlivňují bolest pohyby krční páteří?**
- **Omezené pohyby krční páteří?**
- **TK, TF, TT**
- **Biochemie krve (iontogram, glykemie, CRP), krevní obraz**

- CT hlavy (event. CT s kontrastní látkou)
- Eventuálně diferenciální rozpočet leukocytů, hemokultury, lumbální punkce, oční tonometrie

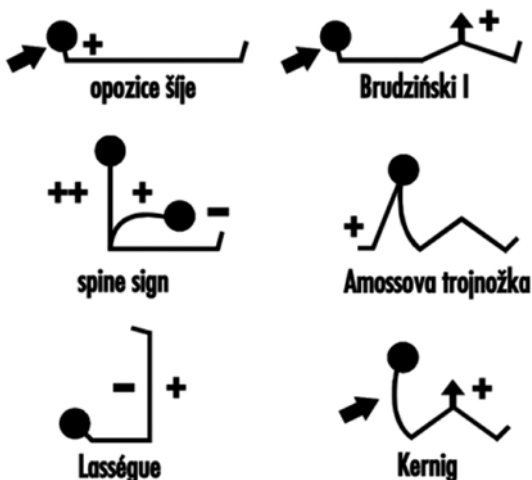

Schéma meningeálních příznaků (pozitivita označena „+“)

- **Petechie při meningokokové sepsi** mají velikost minimálně 2 mm a mohou splývat. Vyskytují se zejména na dolních končetinách a břiše, neblednou po stlačení sklíčkem (vitropresi).
- **Migrující erytém (*erythema migrans*)** při lymeské borrelióze je zarudnutí objevující se

Petechie na břiše (v okolí pupku) při meningokokové sepsi

za 1–4 týdny od přisátí klíštěte, velké alespoň 5 cm v průměru (odpovídá množství bakterií v organismu), od středu bledne, šíří se i na jiné části těla, nesvědí. Nezaměňovat s časně vytvořeným drobným zarudnutím, mírnou lokální zánětlivou reakcí.

Migrující erytém na stehně

NEJČASTĚJŠÍ PŘÍČINY

- **Tenzní bolest hlavy** – příčinou nadměrné vypětí a stres, podílí se zvýšené svalové napětí
 - lokalizovaná zejména v šíji, týlu a spáncích
 - bolest je oboustranná, nepulzuje, bez nevolnosti a světloplachosti
 - léčebně se dobře uplatňují též antidepresiva
- **Cluster headache** – v 90 % muži kolem 30 let
 - lokalizována periorbitálně, nemění stranu, během dne bývá několik záchvatů trvajících do 3 hodin
 - na jedné straně bývá ptóza, mióza, slzení, překrvení spojivek, edém víček, pocení

- **Migréna** – bolest způsobuje rozšíření meningeálních arteriál, jejich zánětlivé a edematózní změny; inervace je trigeminem, proto je bolest vnímána zejména v očníci, spáncích a čele
 - zejména ženy 30–40 let (event. muži kolem 50 let)
 - spouští ji stres, hormonální změny, menstruace, světlo, pachy, hladovění, změny počasí, nevyspání i přespání, kouření, některé alergie; podíl má též genetická zátěž (chromozom 19)
 - v 50 % prodromy (podrážděnost, zívání, průjem, častější močení atd.) v předchozích 24 hodinách
 - bývá bolest jedné či obou polovin hlavy, je intenzivní, pulzující, trvá 2–72 hodin; současně bývá nevolnost, zvracení, světloplachost; následuje únava, bolest svalů
 - při klasické migréně (cca 15 %) předchází tzv. **aura** – poruchy zraku (záblesky, klikaté čáry, chvění obrazu, výpadky části zrakového pole), paměti, schopnosti čtení nebo i vyslovování, případně lokalizovaná porucha čítí či hybnosti; poté obvykle do maximálně 60 minut následuje bolest hlavy (bolest se nemusí objevit vždy!)
- **Vazomotorická cefalea** – pulzující bolest ve spáncích, na čele; typická spíše pro mladší věk, po vypětí, nevyspání, alkoholu